PROVINCIE FLEVOLAND

Inspiratiedocument Flevoland natuurinclusief

Presentatie tbv leerbijeenkomst natuurinclusieve doorontwikkeling provinciaal beleid

15 september 2022

Rikke Arnouts

Overzicht

- Schets proces
- Wat is natuurinclusief?
- Positionering
- Thema’s & voorbeelden
- Instrumenten
- Vervolg
- Reflectie

Het proces tot nu toe

- April 2021 Motie biodiversiteit
- Juni 2021 bestuursopdracht PFNI
  - 5 natuurbeleidstrajecten
  - Natuurinclusieve doorontwikkeling beleidsthema’s
  - Gebiedsgerichte doorwerking (gezamenlijk streefbeeld)
- Okt – maart 2022 inventarisatie
  - Input vanuit de thema’s, voorbeelden, externe inspiratie
  - Resultaat: inspiratiedocument met verrijkingsideeën
- 11 mei 2022 discussie in PS (beeldvormende ronde)

Wat is natuurinclusief?

5 aspecten

- Natuur en biodiversiteit automatisch beschermen (ruimtelijke) ontwikkelingen
- Ruimte bieden aan extra biodiversiteit en natuur-kansen buiten de natuurgebieden
- Natuur en biodiversiteit duurzaam inzetten maatschappelijke opgaven / baten
- Met aandacht voor natuur en biodiversiteit bestendigen
- Burgers en maatschappelijke partners met biodiversiteit verbinden

Positionering

- Natuurinclusief als overkoepelend onderwerp
  - Natuur raakt aan alle thema’s, vgl duurzaam, circulair, energie / klimaatneutraal
  - Gericht op de langere termijn (2050?)
  - Reactie op noodzaak meer te doen (RLI / PBL)
  - Aansluitend bij de Agenda Natuurinclusief
- Doorwerking in bestaande processen
  - Koppelen aan bestaande cycli; wat is nodig?
- Verschil in reikwijdte
  - Zowel tussen de ideeën als binnen de ideeën
  - Daarom aandacht voor instrumentarium (preek, wortel, stok) en verdere concretisering / gebiedsgerichte uitwerking

Beleidsthema’s - overzicht

- Landelijk gebied
  - Landschap
  - Landbouw
  - Gebiedsgerichte aanpak stikstof
  - Bodemdaling
  - Klimaatadaptatie
- Bebouwde omgeving
  - Wonen – bestaande wijken
  - Wonen – nieuwbouw van 100.000 woningen
  - Ruimtelijke economie – nieuwe en bestaande bedrijfsbebouwing
- Mobiliteit en infrastructuur
  - Beheer en onderhoud provinciale infrastructuur
  - Gerichte uitbreiding provinciale infrastructuur
  - Openbaar vervoer
- Milieucondities leefomgeving
  - Waterkwaliteit- en beschikbaarheid
  - Geluidshinder
  - Luchtkwaliteit (waaronder stikstofemissie)
  - Bodemkwaliteit
  - Afvalverwerking
- Duurzame energie & energietransitie
  - Windenergie
  - Zonne-energie
  - Overige duurzame energie
  - Elektriciteitstransport
- Samenleving en leefbaarheid
  - Recreatie & toerisme
  - Archeologie & erfgoed
  - Krachtige samenleving - gezondheid & zorg
  - Leefbaar platteland
  - Sport
  - Kunst & cultuur
- Duurzame welvaart
  - Economie
  - Circulaire economie
  - Human capital agenda
  - Inkoop en aanbesteding

Beleidsthema's – voorbeeld opzet

Klimaatadaptatie

In hoeverre reeds natuurinclusief
Er zijn initiatieven die aandacht aan het onderwerp besteden. Zo is er in het verband van de Metropoolregio Amsterdam (waar Almere en Lelystad ook toe behoren) een intentieovereenkomst voor klimaatbestendige nieuwbouw afgesproken en is er een subsidieregeling voor het vergroenen van daken geweest. Bij dit soort initiatieven, en ook in breder verband bij een toekomstig beleid voor klimaatadaptatie en het opstellen van een RAS (zie kader), liggen er kansen om koppelingen te leggen met het versterken en toevoegen van natuur, waarbij de baten die dit oplevert benut worden (zie ook het thema "water" hierboven)

Ideeën voor natuurinclusieve verrijking

Idee 1 – kiezen voor natuurinclusieve klimaatadaptatiemaatregelen

Wat? Bij het vormgeven van de te treffen maatregelen aangaande klimaatadaptatie het streven uitspreken dat we waar mogelijk natuurinclusieve maatregelen treffen.

Waarom? Aanpassing aan klimaatverandering is noodzakelijk en dient een maatschappelijk doel. Als we erin slagen de maatregelen te combineren met het toevoegen van natuur wordt een ander maatschappelijk doel bediend (het versterken van de biodiversiteit). Daarmee kunnen twee vliegen in één klap geslagen worden. Bovendien kan het toevoegen van natuur een uitermate geschikte manier zijn om tot die aanpassingen van de leefomgeving te komen die nodig zijn om met klimaatverandering om te gaan

Relatie met natuur
Het aanpassen van de leefomgeving aan het veranderende klimaat kan een effect hebben op natuur en biodiversiteit.

Doel van het klimaatadaptatiebeleid
De provincie heeft nog geen beleid aangaande klimaatadaptatie, daar wordt momenteel aan gewerkt.

Aanpak op hoofdlijnen
De provincie werkt met gemeenten en Waterschap aan een Regionale Adaptatie Strategie. Er is een quick scan van de effecten van klimaatverandering gemaakt. Uiteindelijk worden maatregelen uitgewerkt op het gebied van wateroverlast, droogte, hitte en waterveiligheid

Borging
Regionale Adaptatie Strategie (RAS), nog op te stellen.

Hoe? Voorgestelde maatregelen toetsen op hun meerwaarde voor natuur en biodiversiteit, en vervolgens natuurinclusieve varianten de voorkeur geven. Hierover afspraken maken met de partijen die de RAS opstellen. Eventuele meerkosten samen dragen. Voorbeelden: waterretentie in bodemdalingsgebied in combinatie met natuurinclusieve landbouw, dijkversterkingen realiseren door vooroevers aan te leggen, stadsparken en stedelijk groen verlaagd aanleggen ten opzichte van huizen en infrastructuur en beplanten met bomen.

Voorbeeld wonen – bestaand & nieuw

- Masterplan binnenstedelijke vergroening
  - Kansenkaart vergroening, voordelen in beeld
- Natuurinclusief onderhoud als standaard
  - Onderhoud, herontwikkeling, renovatie wordt natuurinclusief
- Ambitie natuurinclusief bouwen
  - Gezamenlijke ambitie met decentrale overheden
- Verankering natuurinclusief ontwikkelen
  - Borging in de spelregels (ruimtelijke systematiek, GREX)
- Kennisontwikkeling verzilvering
  - Voordelen van natuurinclusief bouwen kwantificeren

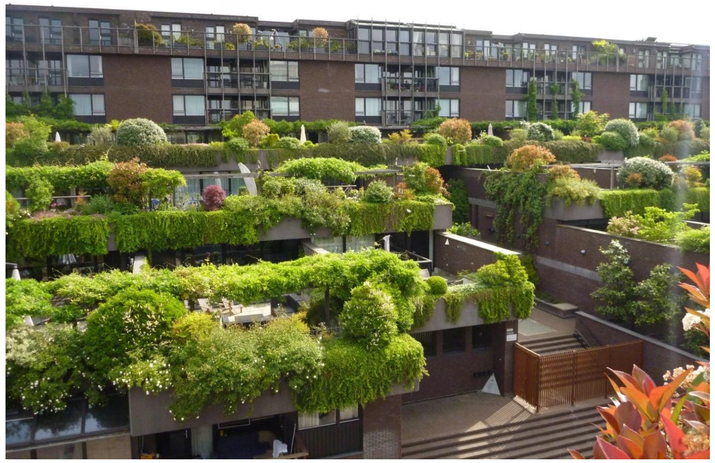

Voorbeelden sport & human capital

- Natuur bij buitensportlocaties
  - Nieuw groen tbv sporters, samen met verenigingen
- Bomen voor deelnemers
  - Faciliteren van “evenementenbossen”
- Groene leer- en werkomgevingen
  - Aandacht voor natuur in (her)ontwikkeling, benadrukken
- Natuurinclusieve impuls beroepsonderwijs
  - Apart lectoraat / practoraat
  - Brede doorwerking

Voorbeeld inkoop en aanbesteding

- Natuurinclusiviteit als voorwaarde
  - Toevoeging als criterium voor maatschappelijk ondernemen
  - Doorwerking in bv:
    - Keuze voor projectontwikkelaars
    - OV aanbesteding (vestigingslocaties)
    - Subsidieregelingen

Instrumenten

In eigen huis

- Samenwerking (thematisch, integraal, gebiedsgericht)
- Kennisontwikkeling (bv irt maatschappelijke baten)
- Communicatie (bewustwording)
- Investeringen (structureel / incidenteel) & regelingen
- Wettelijke taken (Wro, Wnb, Wm / MER)
- Werkprocessen (inkoop / aanbesteding / beleidscycli)

Nodig van anderen

- Samenwerking → alle partners
- Regelgeving (bv Bouwbesluit, RO) → Rijk, gemeenten
- Financiering Agenda Natuurinclusief → Rijk? EU?

Vervolg

- Nadere uitwerking enkele ideeën
  - Bouwstenendocument met ambitieniveaus
  - Afstemming domeinen Agenda Natuurinclusief
- Beeldvorming met “oude” Staten
- Verwerking in ambtelijk proces tbv
- In de tussentijd meekoppelen afstemmen
  - Economisch programmamma, herijking inkoop
  - Transitieopgave(s), Omgevingsvisie

Reflectie

Kansen

- Veel enthousiasme
- Ook op onverwachte plekken
- Bestuurlijke urgentie

Knelpunten

- Harde doorwerking lastig
- Kosten / baten goed in beeld?
- Kan kostbaar zijn
- Veel capaciteit nodig